

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onze referentie
2020-1586441566-2695/SDIJK

Den Haag
16 oktober 2020

Betreft

Reactie internetconsultatie Wijziging besluit i.v.m. Bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Geachte heer Koolmees,

Hartelijk dank voor de mogelijkheid om te reageren op het besluit in verband met 'Bedrag ineens, RVU en verlofsparen'. Het Verbond van Verzekeraars reageert namens de levensverzekeraars, de bij haar aangesloten premiepensioeninstellingen en de aan verzekeraars gelieerde banken. Wij staan positief tegenover het nieuwe keuzerecht voor deelnemers, waarmee mogelijk wordt gemaakt dat deelnemers op de pensioeningangsdatum een deel van de waarde van de aanspraken op ouderdomspensioen als bedrag ineens kunnen opnemen. Ook vinden we het positief dat een vergelijkbaar keuzerecht wordt geïntroduceerd voor oudedagsvoorzieningen die zijn opgebouwd in de derde pijler.

In deze brief brengen we graag enkele specifieke punten ten aanzien van het voorliggende besluit onder uw aandacht. Allereerst richten we ons hierbij op de 2e pijler (pensioen); vervolgens gaan we in op de 3e pijler (lijfrente).

2e pijler pensioen

A. Specifieke informatie kan alleen worden verstrekt door de uitvoerder van de uitkeringsfase

Naar onze mening sluiten de informatieverplichtingen volgens het besluit niet één op één aan bij de wet. In de Memorie van toelichting op het wetsvoorstel staat:

"Ingeval een deelnemer met een premieovereenkomst of kapitaalovereenkomst gebruik maakt van de mogelijkheid van waardeoverdracht op de pensioeningangsdatum ("pensioenshoppen") vindt de gedeeltelijke afkoop plaats bij de ontvangende pensioenuitvoerder. De overdragende pensioenuitvoerder moet tot aan het moment van de waardeoverdracht voldoen aan de wettelijke informatieverplichtingen. Dit betekent dat de overdragende pensioenuitvoerder de deelnemer in ieder geval (generiek) informeert over de keuzes die voorliggen op de pensioeningangsdatum, waaronder de mogelijkheid tot de gedeeltelijke afkoop. De ontvangende pensioenuitvoerder zal bij

Informatie: mw. mr. S.D. van Dijkhuizen

Doorkiesnummer 0703338617 E-mail s.van.dijkhuizen@verzekeraars.nl

Bordewijklaan 2, 2591 XR Den Haag, Postbus 93450, 2509 AL Den Haag, Internet www.verzekeraars.nl

het voorleggen van de offerte voor de uitvoering van de uitkeringsfase en de daaropvolgende communicatie inzicht dienen te bieden in de keuzemogelijkheden die de pensioenuitvoerder aanbiedt. Indien een deelnemer gebruik wenst te maken van de gedeeltelijke afkoop of meer inzicht verlangt in de mogelijkheid tot gedeeltelijke afkoop, dient de pensioenuitvoerder persoonlijke informatie over dit keuzerecht te verstrekken en inzicht te bieden in de gevolgen als de deelnemer al dan niet gebruikmaakt van dit keuzerecht.”

In het nieuwe artikel 9 lid 7 van het concept besluit staat:

“In aanvulling op het vijfde lid omvat de informatie die de uitvoerder op verzoek van de deelnemer of gewezen deelnemer verstrekt over de consequenties van het gebruikmaken van het recht op afkoop van een deel van de waarde van de opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen, bedoeld in artikel 69a van de Pensioenwet dan wel artikel 80b van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, in ieder geval:

- a) de afkoopwaarde en de hoogte van het periodiek uit te keren ouderdomspensioen vanaf de ingangsdatum van het pensioen als gebruik wordt gemaakt van het afkooprecht; en*
- b) de hoogte van het periodiek uit te keren ouderdomspensioen vanaf de ingangsdatum van het pensioen als geen gebruik wordt gemaakt van het afkooprecht.”*

De uitvoerder van de opbouwfase kan de deelnemer generieke informatie geven. In lijn met de Memorie van Toelichting op de wet gaan wij ervan uit dat de plicht om de (gewezen) deelnemer specifiek te informeren over de hoogte van de afkoopwaarde en het (resterende) pensioen (ingeval van een DC-regeling) berust op de uitvoerder van de uitkeringsfase. Wij stellen dan ook voor dit te expliciteren in artikel 9 lid 7 van het besluit.

B. Pensioenregister

In het besluit is opgenomen dat het pensioenregister in ieder geval de indicatieve gevolgen voor het pensioeninkomen toont als gebruik wordt gemaakt van het recht op gedeeltelijke afkoop met 5% en het maximum van 10% op pensioeningangsdatum, alsmede de bijbehorende indicatieve afkoopbedragen.

We begrijpen dat het pensioenregister een belangrijke rol speelt bij het voor deelnemers inzichtelijk maken van de keuzes ten aanzien van het pensioen. Desalniettemin willen we de volgende aandachtspunten onder uw aandacht brengen, omdat deze van grote invloed kunnen zijn op de meerwaarde van het door het pensioenregister te presenteren indicatieve pensioeninkomen.

- Het is de vraag of het tonen van deze informatie vele jaren vóór pensionering toegevoegde waarde heeft voor deelnemers. Naar onze mening is het hooguit zinvol om deze informatie enkele jaren voor pensioeningangsdatum te presenteren. Nadere toelichting:
  - a. Hoe eerder deze informatie gepresenteerd wordt; hoe groter de kans op afwijkingen van de indicatie. Hoe jonger je bent, hoe meer er tot aan de datum pensioeningang kan veranderen, zoals de werkgever, de pensioenregeling en (bij DC) de ontwikkeling van waarde van het opgebouwde kapitaal. Daarnaast is het mogelijk dat de factoren om een afkoopwaarde te bepalen periodiek wijzigen en niet bekend zijn. Het zal daarmee niet mogelijk zijn om ver voor de pensioeningangsdatum een enigszins goede indicatieve berekening te tonen. In die zin dat een (gewezen) deelnemer een indicatieve berekening wordt getoond die niet significant zal afwijken van de uiteindelijke afkoopwaarde en de resterende uitkering. En daarmee hebben deze indicatieve berekeningen weinig waarde. Sterker nog het kan verkeerde verwachtingen wekken bij (gewezen) deelnemers en tot verkeerde keuzes leiden.
  - b. Bij uitvoerders van DC regelingen zal overigens altijd sprake zijn van een indicatieve berekening. Ook vlak voor de pensioendatum. De (gewezen) deelnemer kan immers zelf

bepalen waar hij zijn uitkering onderbrengt.

- c. Bovendien lijkt deze informatie ver voor de pensioeningangsdatum weinig relevant voor (gewezen) deelnemers. Je mag immers alleen op pensioeningangsdatum afkopen.
- d. Verder is in de opbouwfase bij een premieregeling lang niet altijd bekend of er een partner is (bij gebruik van het onbepaalde partner systeem) en of een deel van het kapitaal wordt besteed aan partnerpensioen. Dit maakt dat de waarde van het af te kopen ouderdomspensioen niet met voldoende nauwkeurigheid te bepalen is.
- Vervolgens is de vraag of de voorgestelde informatie voorziet in behoeften van deelnemers. In het pensioenregister worden nu de pensioenen getoond op AOW-datum, bij doorwerken met één jaar en eerder stoppen met twee jaar. Dat levert al een behoorlijk complex plaatje op. Als daarenboven de effecten van gedeeltelijke afkoop in twee varianten (5% en 10%) moeten worden getoond, wordt het plaatje nog complexer. Des te meer bedragen worden getoond, des te meer de begrijpelijkheid in het geding komt.
- Momenteel worden ook de gevolgen van andere pensioenkeuzes (waaronder hoog-laag) niet getoond. Het is wenselijk om de uitbreiding van de informatievoorziening via het pensioenregister in samenhang te bezien tot de informatievoorziening over andere keuzes en nu niet geïsoleerd een verplichting op te leggen in het kader van introductie van de eenmalige uitkering.
- De getoonde bedragen in het pensioenregister zijn netto; de impact van de eenmalige uitkering op bruto-netto berekeningen kan groot zijn waardoor de betrouwbaarheid van netto bedragen in het geding komt.

Ons advies is daarom om deze indicatieve berekening niet eerder dan twee tot vijf jaar voor pensioendatum te tonen. In de periode voorafgaand aan de indicatieve berekening zou een tekstuele toelichting opgenomen kunnen worden, met eventueel een verwijzing naar de pensioenuitvoerder. Daarnaast stellen we voor om via deelnemersonderzoek vast te stellen hoe het bedrag ineens het beste kan worden getoond in het pensioenregister, zodat de deelnemer begrijpt wat hij ziet. Wij gaan graag over de nadere invulling met u in overleg.

3^e pijler Lijfrente

C. Informatietermijn in lijn brengen met AFM-standpunt (minimaal drie maanden in plaats van zes) en aansluiten op de praktijk

In het besluit is opgenomen dat aanbieders van oudedagsvoorzieningen in de derde pijler de consument zes maanden voor het eind van de looptijd van de oudedagsvoorziening dienen te informeren over de mogelijkheid om een deel van de waarde van de opgebouwde aanspraak op periodieke uitkeringen als bedrag ineens uit te laten keren.

De eenmalige uitkering moet worden bezien in relatie tot een aantal andere opties die van belang zijn en waarover wordt gecommuniceerd bij het vrijkomen van lijfrentekapitaal. Zoals de mogelijkheid van verlenging, ineens uitkeren of een lijfrente uitkeringsproduct aankopen. De AFM heeft hier in haar aanbevelingen uit 2013 een termijn van minimaal drie maanden opgenomen. Het lijkt daarmee logisch de door u voorgestelde zes maandstermijn te vervangen door een termijn van minimaal drie maanden. Ook uit klantonderzoeken komt naar voren dat eerder communiceren dan drie maanden weinig meerwaarde biedt aan klanten. Tenslotte speelt nog dat de definitieve offerte veelal pas gemaakt kan worden wanneer de waarde bekend is. Zijnde op het moment van expiratie vanwege de afhankelijkheid van de koersontwikkeling van onderliggende beleggingen. Dit in combinatie met de beperkte geldigheidstermijn van de offerte maakt een termijn van minimaal drie maanden in plaats van een zes maanden termijn een logische invulling die gangbaar is in de huidige praktijk.

Na het ontvangen van de informatie heeft de klant overigens nog ruim voldoende tijd om te kunnen beslissen. Voor de aankoop van de lijfrente geldt immers dat deze moet zijn aangekocht binnen de zogenaamde wettelijke termijn (artikel 3.133, derde lid Wet inkomstenbelasting 2001). Deze termijn loopt tot 31 december van het jaar volgend op de expiratedatum bij expiratie van een lijfrentekapitaal. Een klant heeft tenminste een jaar de tijd om zijn keuze te maken.

Ten slotte merken we op dat bij een lijfrente de aanbieder van de opbouwfase eveneens de klant generieke informatie over het bedrag ineens gaat geven. De uitkerende aanbieder zal op verzoek de klant specifiek informeren over de hoogte van de afkoopwaarde en de (resterende) lijfrente-uitkering. Overeenkomstig de uitgangspunten in de tweede pijler.

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze consultatiereactie, dan zijn wij graag bereid met u daarover in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,

H.J. Herbert